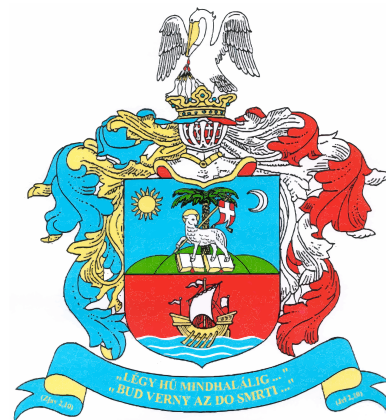


# KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ  
HIVATALOS LAPJA



XCI. évfolyam

3. szám

2020. március

Ára 0,50 €

## KÖNYÖRGÉSSSEL FORDULJUNK AZ ÚRHOZ

Elérkeztünk a böjti időszakhoz. A hagyomány szerint hamvazó-szerdával véget ér a farsang időszaka, és ezt felcseréli a böjt csendessége, melynek velejárója az önvizsgálat és az Istenhez való odafordulás. Mindezt mi, hitünket megélő reformátusok tudjuk és talán gyakoroljuk is, ugyanakkor napjainkra sokak számára a böjt elveszítette jelentőségét, s nem lett más, mint egy tisztítóóra, a szervezetet igénybe vevő téli időszak után. Igaz, a böjt egyik látványos formája az étel, illetve bizonyos ételek és italok megvonása. De az Isten ígéjére figyelő embernek tudnia kell, a böjt nem azonos a fogyókúrával, sőt, éppen az ellenkezője, hiszen testünk kultusza helyett, lelkünkre, az Istennel való élő kapcsolatra fordítja figyelmünket.

A bibliai Dániel egy nehéz történelmi helyzetben azzal a szándékkal böjtölt, hogy közelebb érezze magához az Istent: „Az Úristenhez fordultam, hozzá folyamodtam imádsággal és könyörgéssel, böjtölve zsákruhában és hamuban.” Nem egyszerű idők jártak ekkor Dániel népére. Az ország fővárosa és a templom lerombolva, a választott nép a rabság keserű igáját nyögte, a szabadulás reménye nélkül. Talán nem ismeretlen kép ez. Egyéni és közösségi életünknek egyaránt lehetnek vagy éppen lehetnek olyan pillanatai, időszakai, amikor úgy éreztük vagy úgy érezzük: életünk romokban hever, vigasz, remény és segítség nélkül kiszolgáltatva másoknak. Vannak, akik azt gondolják, elhagyott bennünket az Isten; s vannak, akik felháborodva kérdezik: miért engedi ezt az Isten?

Dániel nem az Urat vádolja népe szomorú helyzetéért. Tudja, hogy nem az Isten távolodott el a népétől, hanem a választott nép fordított hátat szerető és gondviselő Istenének. Olykor hajlamosak vagyunk Istent vagy másokat okolni sajátos helyzetünkért, s megfélekedünk az önvizsgálatról. Márpedig Isten szeretetét el-

vetve magára marad az ember, s magára marad a nép is. Magára marad félelmeivel, kétségeivel, békétlenségével. József Attila így ír e magányról: „A semmi ágán ül szívem, / kis teste hangtalan vacog, / köréje gyűlnek szeliden / s nézik, nézik a csillagok.” Talán számunkra is ismerős érzés ez, de éppen azért idéztem Dániel szavait, mert ő tudta, hogyan lehet kitörni ebből a helyzetből, hogyan lehet visszatérni az élő Istenhez. Dániel az Úrhoz fordul, és keresi őt imádsággal és böjtöléssel. Az imádságról ezt írja Csiha Kálmán: „Az imádságba beletisztul a lelkünk... Az imádságban Istennek mindent el lehet mondani, ami megterheli az életünket. Tulajdonképpen olyan az imádság, mint egy csodálatos ablak, amit kinyitok a szívemben, és az ablakon át elszáll Istenhez minden gondom, bánatom, bűnöm, nyomorúságom, s mint ahogy az ablakon át besüt a napsugár, a lelkembe behull Isten bocsánata, szeretete, ereje, vigasztalása, jósága. Az imádság az Istennel való találkozás áldott ideje.” Ez az Istenhez való odafordulás, az imádság, az önvizsgálat, a bűnvallás, a megtérés elválaszthatatlan a



Olivia Snow

keresztyén böjttől. S mindezt mi úgy tehetjük, hogy közben bizonyosak lehetünk Isten irántunk való szeretetében: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

E böjti időszakban forduljunk mi is Isten bennünket kereső, megváltó szeretete felé; tegyük le életünkben mindazt, ami elválaszt a Szentháromság Istentől; keressük őt imádsággal, könyörgéssel, böjtölve, mert miénk Isten ígérete: „Szeretem azokat, akik engem szeretnek, megtalálnak engem, akik keresnek” (Péld 8,17). Legyen ez megtapasztalt valóság mindannyiunk életében! Ámen.

Nagy Ákos Róbert

*Boldog, akinek hűtlensége megbocsáttatott,  
vétke eltöröltetett.*

*Boldog az az ember, akinek az Úr nem rója fel bűnét  
és nincs lelkében álnokság.*

*Míg hallgattam, kiszáradtak a csontjaim,  
egész nap jajgatnom kellett.*

*Mert éjjel-nappal rám nehezedett kezed,  
eróm ellankadt, mint a nyári hőségben.*

*Megvallottam neked vétkeimet,  
bűnömet nem takargattam.*

*Elhatároztam, hogy bevallom hűtlenségemet az Úrnak,  
és te megbocsáttad bűnömet, amit vétettem.*

*Ezért hozzád imádkozzék minden hívő,  
amíg megtalálhat.*

*Ha nagy vizek áradnak is, nem érik el őt.*

*Te vagy az oltalmam, megóvsz a bajtól,  
körülveszel a szabadulás örömeivel.*

Zsolt 32,1–7

## BÖJT

Elmúlt a farsang, és elkezdődött a böjti időszak, ami az Úr Jézus szenvedésén keresztül az ő keresztalálának emlékünnepe és a diadalmas húsvétra készít elő minket. Sok embernek gondot okoz, hogyan álljon a böjtöléshez, mennyire legyen része ez a mindennapi életének. Sokan a böjti időszakot a lemondások idejének tekintik, hiszen, ha nem is teljes 40 napig, de bizonyos napokon tartózkodni kell a hústól és valamely étellektől. Mások önmagukat legyőzve akarják bizonyítani, hogy nemet tudnak mondani a számukra kísértést okozó dolgoknak. Valaki pedig tisztítókurának, a szervezet detoxikálásának tekinti az étellektől való tartózkodást. De a böjt sokkal több, mint a húsról való lemondás vagy tartózkodás bizonyos finomságoktól!

A hegyi beszédben Jézus arra figyelmeztet, hogy a böjt nem külsőség, kinézet vagy szokás, hanem az, mikor az ember Isten előtt megvallja a méltatlanságát. A böjtnek nem látványosnak kell lennie, hogy mások – látva az egyén böjtjét – elmondhassák: milyen „jó hívő” ez az ember, milyen „jól betartja” az előírásokat. Jézus tanítása szerint az embernek úgy kell készülnie, mintha egy ünnepre menne, felöltözve, felékesítve, hogy azt, akivel találkozik, ilyen módon is megtisztelje. A lényeg tehát, hogy az ember belül, az Istennel való közösségében miként éli meg a saját méltatlanságát. A lemondása, böjtölése legyen önkéntes, és tegye ezt örömmel. Így fejezheti ki a böjt egy örömteli és ünnepélyes belső átélését a hitnek.

Az Úr keresztjére való összpontosítás a lényeg ebben az időszakban: mit tett értem, és miért tette ezt. A bűnöm szegezte fel a keresztfára. Ilyenkor is odajárulunk a megterített asztalhoz, ahol a kenyér és a bor újra biztosítanak minket a bűneink bocsánatáról. Szükségünk van erre a bizonyosságra, hogy terheink alatt ne roskadjunk össze, de egyúttal megértsük, mennyire rá vagyunk szorulva erre a kegyelemre: Krisztus keresztjére.

Legyen tehát a böjti időszak olyan odaszánása életünknek az Úr kezébe, ami az imádságban, a vele való szoros közösségben erősít meg minket. „Amint vagyok, sok bűn alatt, de hallva hívó hangodat, ki értem áldozád magad, fogadj el Jézusom” (460. ének).

Csonthó Aranka

## SZENTKÉPET KAPTAM

A következő cikket megtölthetném érzelmekkel és ítéletes mondatokkal, sőt még öntömjénezéssel is, mégis úgy döntöttem, hogy egy érzelemmentes tudósítást fogok írni. Viszont arra kérek mindenkit, hogy az olvasás közben a saját magában megjelenő érzelmeket vizsgálja meg az ige fényében, a „Mit tenne Jézus?” kérdésre válaszolva.

A történet egy nőről szól, aki már többször bejött a Diakóniai Központba, hogy egy kis aprót kérjen. Ezt általában nem szoktuk gyakorolni, de ebben az esetben tudott, hogy olyasvalakiról van szó, aki törődik a gyerekeivel, és mindig csak annyit kér, amennyire tényleg szüksége van.

Még nyáron történt az eset, hogy éppen hazafelé tartottam az irodából, amikor útközben megállított a nő. Arra gondoltam, hogy kérni akar valamit. Kért is, de egyáltalán nem azt, amire számítottam: azt kérdezte, hogy lehetséges lenne-e, hogy bejöjjön az irodába, és együtt imádkozzunk azért, hogy legyen hol lakniuk. Igent mondtam, és meg is beszéltek az időpontot.

Másnap oda is jött a megbeszéltek időpontra, de nem egyedül. Elhozta a testvérét is, és velük voltak a gyerekeik, öten. Az egyévestől a kiskamaszig mint az orgonasípok álltak az irodában, és várták, hogy imádkozzunk. Megkérdeztem, hogy miért szeretne imádkozni. Miután megbeszéltek a kérés lényegét, elmondtam, hogy hogyan fogunk imádkozni, és hogy annak milyen értelme és súlya van. Ezután belefoglaltam az imádságba azokat a kéréseket, amiket megbeszélünk, utána pedig közösen mondtuk el a Miatyánkot.



Néhány nappal később ismét kopogtatott a központ ajtaján a nő. Ezúttal nem kért semmit, csak a kezembe nyomott egy Máriát ábrázoló szentképet, azzal a félmondatattal, hogy szeretne adni valamit. Elfogadtam, bár számomra semmit sem jelent ez a kép, ő így szeretne volna a háláját kifejezni.

Meg lehet ítélni, hogy helyesen cselekedtem-e. Nem kell egyetérteni. Én csak egy kérdést szeretnék a végén feltenni: Előfordulhat, hogy vannak olyan emberek, akiket előítéleteink és/vagy megcsontosodott egyházi kereteink miatt nem tudunk elérni?

Haris Szilárd

## „HALÁLOS ABRAKADABRA”, AVAGY: HARCBAZ AZ OKKULTIZMUSSEL (2)

### A kórkép

Tizenéves koromban gyakran megfordultunk egy családnál, ahol egyik alkalommal a velünk egykorú kamaszok osztálytársaikkal unaloműzésből bevonultak az egyik szobába „szellemet idézni”. Kártyát vetettek, gyertyákat gyújtottak, tenyérből jóstoltak, egy könyvből leírt szertartást próbáltak életre kelteni. Természetesen mindezt naivan, merő szórakozásból – hiszen az ilyet nem nagyon lehet komolyan venni... Viszont elevenen él bennem, hogy próbálkozásukat követően arcukra megmagyarázhatatlan döbbenet ült ki. A szoba félhomályát elhagyva többször megjegyezték: ez működik! Arra, hogy mi „működött”, már pontosan nem emlékszem, a megismételt praktikák következményeire – melyeket egyáltalán nem tarthatunk véletlennek – viszont annál inkább. Ezt követően hunyt el a kamaszok édesanyja, váratlanul és fiatalon egy különös balesetben gyógyszerek hatása alatt is állva, amelyekre már a házukban tapasztalt, különös és egyre gyakrabban ismétlődő ijesztő jelenségek hatása miatt volt szüksége. Lelkipásztori szolgálatom során azóta megannyi olyan személlyel találkoztam, akik életében az ezotéria és okkultizmus felsorolhatatlanul sok fajtája a legkülönfélébb tüneteket produkálta – állandó vagy visszatérő félelmek és megkötözöttségek között tartva akár a majd két méter magas, kigyúrt, erőből duzzadó sportembert is.

Az okkultizmus gyűjtőfogalom, jelentése: titkos tudomány. Azokat a tanításokat és praktikákat értjük alatta, amelyek érzékfeletti erőkkel foglalkoznak az erre érzékeny személyek, médiumok segítségével. A téma a 21. század elejére nemcsak hogy nem vesztett az aktualitásából, hanem egyenesen megkerülhetetlenné vált. Mivel az újkori okkultizmus a reneszánszát éli, égető, hogy az érdeklődőknek a bibliai választ is újra és újra elmondjuk. Tesszük ezt azért is, mert látva, hogy az ember mindinkább eltávolodik az élő Istentől, nemcsak annál embertelenebbé, küzdelmesebbé válik az élete, hanem főként azért, mert a jól ismert pascali mondás szerint úgy vagyunk megalkotva, hogy mindannyian egy Isten alakú űrt hordozunk magunkban, amelyet kompenzálni, kipótolni ideig-óráig

sok mindennel lehet, de betölteni csak Istennel. Amennyiben azonban ezt az űrt az ember nem az Istennel akarja betölteni, annak a helyét elfoglalja sok egyéb pótvallás. Ettől azonban értelemszerűen az ember sok minden lehet, csak tartósan boldog nem.

Manapság a televízióban, élő, egyes adásban tarotkártyások, színterapeuták, ír médiumok, reiki mesterek, tisztánérzők, tisztánhallók, tisztánlátók, karmaelemzők, párkapcsolati tanácsadók, fénykereső látók, kártyavetők, atlantisi fényjárók, Lenormand tarotkártyások, energiaközvetítők, tűzmágusok, sors-elemzők, angyalkommunikátorok, buddhista halottlátók, csakratisztítók, Ji King jósok, lélekgyógyászok, asztrológusok, számmisztikusok, kártyajósok, cigánykártyások, álmofejtők, bűbájósok kínálják, hogy tisztítanak, elűzik a rossz szellemeket, békességet, boldogságot, derűt, pénzt, szerelmet, sikert, gazdagságot szereznek az embernek. Kínálnak mágikus karkötőt, hetven éves néni számára szerelmet vagy tömeggyártotta kicsi, fehér gipszefántokat „a hold mágikus energiájával feltöltve”. Internetes oldalakon vudubabákat van mód rendelni szakítás utáni megoldásnak, mellyel az exbarát vagy barátnő új társát szimbolizáló babát éles tárggyal kínozva átokmondások kíséretében oldhatják a fiatalok a szerelmi bánat okozta stresszüket. S míg egyesek ezeket tartják megoldásnak, addig mások a babona, reinkarnáció, agykontroll, jóga, reiki, az újra divattá vált sámánizmus, teozófia, fehér és fekete mágia, varázslás, és a New Age áltudományos, keverék jellegű álvalási mozgalma felé fordulnak, hogy az ókori gnosztikus tanok, a keleti vallások vagy a mágikus szertartások összegyűrt elegy-belegyével ériék el a kívánt céljukat. A cél pedig minden esetben a jövő megtudakolása, az egészség, gazdagság, siker megszerzése, birtoklása, vagy a harmonikus párkapcsolat bebiztosítása, és nehogy azt gondoljuk, hogy itt a vége... Íme, csak néhány kiragadott fogalom az okkultizmus megszámlálhatatlanul sok lehetősége közül, melyet manapság sajnos egyre többen gyakorolnak. Ha az emberek ismernék az ideig-óráig kölcsönkapott erő hátterét, undorral fordulnának el mindettől.

Nehéz ebben a kavalkádban eligazodni, hiszen a különféle praktikákat végző mesterek, a naiv kísérletezők, a szélhámosok vagy az egyenesen sátáni lelkületű alakok is mind megoldást kínálnak. S mennyire érint ez bennünket? Világos ígéhirdetések és beszélgetések ellenére is mindig akadnak személyek, akik pl. lemondanak egy kirándulásról, amennyiben az indulás vagy a hazaérkezés 13-ra esik, mások állandóan mindent lekopognak, mintha be lehetne biztosítani azt, hogy holnap is kellemes napjuk legyen. Sokan, magukat keresztyénnek nevezők is, hisznek a biztonság kedvéért a csillagok pozitív együttállásában, és elkészítetik a csillagképüket, vagy napi horoszkópokat jelentetnek meg a Facebookon. Házassági válságban szenvedő, akár többdiplomás férfiak javasasszonyok tanácsára ecetes vízbe ülnek, hogy auratisztítást végezzenek, majd el is hiszik, hogy a következő hónapok ezért teltek kevesebb veszekedéssel. Felvilágosult fiatalok hiszik, hogy sok millió fényévre lévő élettelen csillagok – amelyek már talán nem is léteznek, csak a fényük érkezik még felénk – hatással vannak a másnapi munkájukra, besegítenek a párkapcsolatuk alakulásába. A szórakoztatásra berendezkedett bulvármédia pedig előszeretettel ontja műsoraiból a babonás dolgokat, okkult praktikákra való enyhébb-erősebb utalásokat. Nem meglepő hát, hogy mindazoknak, akiknek – számítógépes nyelvezettel élve – nincs „tűzfaluk”, maguk is beszélnek az egyik-másik szellemi csapdába. Természetesen az ilyen praktikákban részt vevő személyek nem élő hitű, megváltott emberek, hanem még a Sátán és a démonvilág rabjai – bármennyire is erősnek tűnik ez a kifejezés.

Egyértelmű, hogy mára annak a korának a részeseivé lettünk, amelyről az apostol így ír Timóteusnak: „Mert lesz idő, mikor az egészséges tanítást nem viselik el, hanem saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert vizket a fülük. Az igazságtól elfordítják a fülüket, de a mondákhoz (Károli-fordítás szerint: mesékhez) odafordulnak” (2Tim 4,3–4).

Vámos Béla

## KRISZTUS FELTÁMADT. VALÓBAN FELTÁMADT? (1)

A húsvéti hitnek központi szerepe van egyrészt Jézus értelmezésében, másrészt az ember önértelmezésében. Pál apostol ezt a két síkot közvetlenül összekapcsolja, amikor a feltámadás tagadóinak a következő gondolatokat címezi: „Ha pedig Krisztus nem támadt fel, akkor hiábavaló a ti hitetek... még bűneitekben vagytok” (1Kor 15,14–17). Az, hogy az ember miképpen vélekedik Jézus feltámadásáról, döntően meghatározza, hogy a Jézusba vetett hitnek van-e egyáltalán értelme. Hiszen éppen ezen a ponton dől el, hogy Jézus egész élettörténete meghatározó lesz-e az ember létére nézve. Ha Jézus egyszerűen csak élt, tanított és meghalt volna, akkor az újszövetségi evangéliumok nagy valószínűséggel sohasem íródtak volna meg. Jézusról és munkásságáról pedig semmi más nem maradt volna meg számunkra, mint az a néhány szó, amit a zsidó történetíró, Josephus Flavius egy amolyan mellékjegyzetben írt: „Anan főpap tehát a nagytanácsot törvényszéki ülésre hívta össze, és eléje állította Jakabot, aki testvére volt Jézusnak, akit Krisztusnak neveznek” (Ant 20,200). Az említett Jakab az, akiről az apostolok cselekedetei könyv mint az Úr testvéréről beszél.

### Feltámadások az Újszövetségben

Az Újszövetségben több olyan történetet ismerünk, ahol egyének szintén feltámadnak. Legismertebbek ezek közül Lázár, Jairus lánya, valamint a naini ifjú feltámasztása. Ezek a történetek azonban mind különböznek Jézus feltámasztásától, mivel az evangélisták sehol sem tesznek említést arról, hogy ezek a személyek megdicsőítették volna. Igen, Jézus feltámasztotta őket, de valamikor később meghaltak. János evangélista Lázár feltámasztása esetében azzal is utal erre a különbségre, hogy Lázár már negyedik napja van a sírban. Jézus ellenben harmadnapra támadt fel. Az újszövetségi írók kihangsúlyozzák, hogy Jézus egy egészen más életre lett feltámasztva, ő az, aki győzelmet aratott a halál fölött, és halhatatlanul tér vissza dicsőségébe. A mindenható Isten azzal a cselekedetével, hogy Jézust feltámasztotta, egyszer s mindenkorra megváltoztatja az emberi létet. Új értelmet, új lehetőséget kínál fel mindenkinek.

A legtöbb olyan monográfia, amely a Krisztusról szóló tanításokkal foglalkozik



(krisztológiai monográfia), a feltámadást előfeltételezi, és ebből a helyzetből kezdi Krisztus tanait értelmezni. A feltámadással, annak esetleges történelmi háttérrel nem foglalkoznak, mert nincs is erre szükség. A mai kor embere azonban szeret mindent megkérdőjelezni, szereti megtalálni azokat a pontokat, ahol kétségbe vonhatja a dolgokat. Felmerül tehát az a kérdés, hogy az egész újszövetségi krisztológia nem egy olyan ház-e, amelynek nincsenek alapjai. Amely csak egyszerű hallucináción, néhány galileai halász vízióján és reménységén alapszik.

### Szkeptikus vélemények

A következőkben megemlítünk néhány skeptikus véleményt, melyek megkérdőjelezzik Jézus feltámadását, de ugyanakkor rámutatunk arra is, miért nem állnak meg ezek az állítások.

1. A racionalista és liberális kritika főként a 19. század végén és a 20. század elején azzal igyekezett kétségbe vonni a Jézus feltámadásáról szóló híradásokat, hogy az apostolok az egészet csak kitalálták. Ellopták Jézus testét, hogy kapjanak egy üres sírt, amivel bizonyíthatják, hogy Jézus nincs ott, tehát feltámadt. A keresztény apologéták (a hit védelmezői) már az első századtól kezdődően rámutattak arra, hogy az Újszövetségben semmi jele annak, ami erre akárcsak egy mákszemenyit is utalna. Jézus teste ellopásának gondolatával két helyen találkozunk. János szerint, amikor Mária behajol a sírba és látja, hogy

Jézus teste nincs ott, azonnal azt a következtetést vonja le magában, hogy valaki elvitte a testet. Máténál a főpapok és a vének lefizetik az öröket, hogy azt mondják: „Tanítványai éjjel odajöttek, és ellopták őt, amíg aludtunk” (Mt 28,13). A tanítványok nagypéntek után olyan depressziós állapotban voltak, hogy elképzelhetetlen lett volna egy ilyen akció megszervezése a részükről. Hiszen arra sem képesek, hogy az asszonyokkal együtt menjenek húsvét vasárnapjának reggelén a sírhoz. A zsidó előljárók, akik lépten-nyomon abban merkedtek, hogyan tudnák bizonyítani Jézus tanítványainak és követőinek tévedését, később sohasem jönnek elő azzal, hogy a sír ne lett volna üres. Sehol nem is próbálkoznak ezzel érvelni. Az üres sír gondolata már a legkorábbi hitvallásokban szerepelt, ezt támasztja alá az 1Kor 15,4, ahol Pál kimondja: Jézust eltemették.

2. Egy másik skeptikus vélemény szerint az apostolok híradása nem hiteles. Jézus ugyanis nem halt meg, csak kómába esett. Úgy tett, mintha meghalt volna, azután újra feléledt, és visszatért a hétköznapi életbe. Bár Jézus életéből történelmileg sok minden kétségbe vonható, egy biztos: Jézust keresztre feszítették. A római katonák, akik a kivégzést felügyelték, nem hagyták, hogy bárki, aki kicsit erősebb fizikai adottságokkal rendelkezett, túlélje azt. Gyakran a lábszárat törték el, hogy azokon se tudjon az elítélt támaszkodni. Így hamarabb megfulladt. Jézus, miután feltámadt, evett és együtt volt a tanítványokkal, meg-

mutatta nekik sebeit, meg is gyógyódhattak a sebek valóságáról.

3. Jézus feltámadása ellen felemlített újabb érv arra a megállapításra támaszkodik, miszerint azonnal a halál után visszafordíthatatlan bomlási folyamatok indulnak meg a testben. Ez az érv felboríthatná Jézus feltámadásába vetett hitünket, megkérdőjelezi ugyanis egy halott test újraélesztését. Amennyiben Jézus feltámadását jól értelmezzük, ez az érv sem állja meg helyét.

### Jézus feltámadásának két eleme

Azokban a történetekben, amelyek Jézus feltámadását lejegyzik számunkra, két fő elem jelenik meg:

1. Az a Jézus, aki feltámadt és megjelent követőinek, megegyezik azzal a Jézussal, aki több éven át együtt volt velük nyilvános tevékenysége alatt. Asztalközössége van az emmausi tanítványokkal. Úrvacsorai közösségben vannak, ugyanúgy, mint halála előtt. Egy ilyen asztalközösségre találunk utalást az ApCsel 10,40–41-ben, amikor Péter ezt mondja Kornéliusznak: „Isten (...) megadta neki, hogy megjelenjék, (...) minékünk, akik együtt ettünk és ittunk vele, miután feltámadt a halálból.” Megjelenik a tanítványoknak (Jn 20,24–29), és velük van akkor is, amikor a Tibériás-tengeren halásznak (Jn 21,1–14). A feltámadásról szóló híradások tehát egyértelműen Jézus testi feltámadását hangsúlyozzák. Teste nincs már a sírban.

2. Ugyanakkor egy olyan létről és egzisztenciáról van szó Jézus feltámadásában, amely valami egészen új. Nem egy halottnak egy szokványos újraélesztése történik, nem egy kómába került ember tér vissza az életbe. Jézus e tekintetben különbözik attól, aki a megfeszítése és halála előtt volt. Azok az emberek, akik a

legközelebb álltak hozzá, nem ismerik fel őt. Mária azt gondolja, hogy a kertész (Jn 20,15), az emmausi tanítványok szintén nem látják, hogy Jézus az, aki velük együtt bandukol az úton (Lk 24,16). Márk szerint „más alakban jelent meg nekik” (Mk 16,12). Jánosnál pedig bezárt ajtón megy át, és lép be a tanítványi közösségbe (Jn 20,19).

Pál apostol ugyanerre utal, amikor szoros analógiába hozza egymással Jézus feltámadását a halottak utolsó időkben való feltámadásával. A következőképpen jellemzi a bekövetkezendő változást: az, ami meghalt, az mulandó, gyöngé és halandó, az, ami feltámasztatik, az romolhatatlan, erős és dicsőséges. Röviden és velősen: Elvettetik érzéki (psychikos) test, feltámasztatik lelki (pneumatikos) test (1Kor 15,44).

### Formai hagyomány

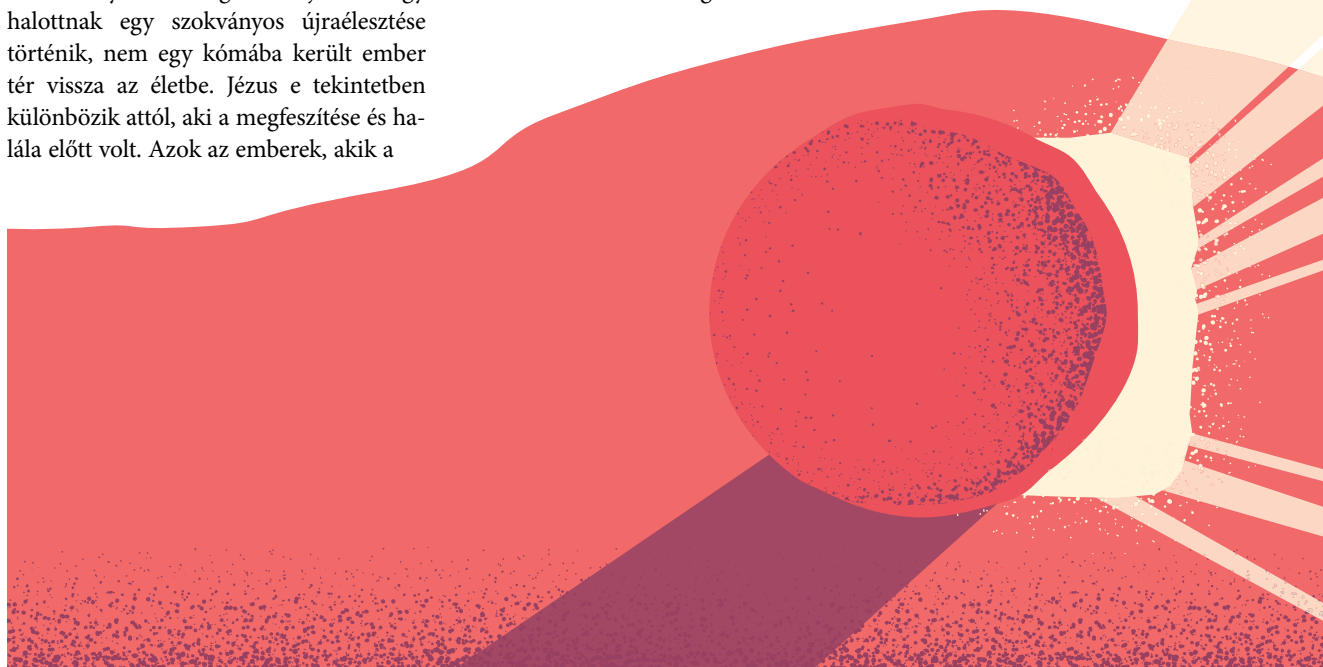
Jézus feltámadásának legkorábbi hagyománya nem az evangéliumokban szerepel. Az evangéliumok ugyanis néhány évtizeddel Pál apostol levelei után születnek. Bár az újszövetségi könyvek kanonikus sorrendje nem ezt sugallja, nem az evangéliumokat jegyezték le legkorábban. Azok közül a legrégebbi is nagy valószínűséggel Kr.u. a 70-es években (Márk evangéliuma) íródik. Ezzel ellentétben Pál apostol legrégebben írott leveleinek keletkezése a negyvenes évekre tehető.

Amint már említettük, Jézus feltámadásának legrégebbi utalása is egy páli levélben, egészen pontosan a korinthusi levélben található. Ami az egész keletkezését

még korábbra helyezi, az az a megállapítás, hogy Pál már egy meglévő formulát, az ún. hit formuláját veszi át és idézi. Ennek egyértelmű bizonyítéka a kezdővers: „Mert én elsősorban azt adtam át nektek, amit én magam is kaptam” (1Kor 15,3a). Pál tehát egy olyan hagyományt ad tovább, amit ő maga is kapott.

Azt, hogy eredetileg egy olyan hagyományról van szó, amit maga Pál is átvesz, az is bizonyítja, hogy olyan szófordulatok jelennek meg benne, melyeket Pál egyébként nem használ. A legmeghatározóbb az az eltérés, ahogyan Pál a feltámadásról ír. Az eredeti görög szövegben szereplő szófordulat ugyanis a következőképpen fordítandó le helyesen: Krisztus feltámasztatott. Ez az igei alak passzív perfektum, amit Pál más levelében sehol sem használ. Ez az igei alak egyértelműen arra utal, hogy Jézus valaki más által támasztatott fel. A bibliai nyelvezetben, ha ilyen esetben nincs a mondatban alany, az egyértelmű utalás arra, hogy Isten a cselekvő (passivum divinum). Isten volt az, aki Jézust feltámasztotta. Ez a hitformula nagyon korán, már 15 évvel Jézus halála után általánosan elterjedt lehetett az első keresztyének között. A hagyomány szavahihetősége és megbízhatósága azért is nagyon magas, mivel ugyanezeket a kijelentéseket az evangéliumok független hagyománya megerősíti.

Ficzere Tamás



## GYÖNYÖRKÖDJ AZ ÚRBAN, ÉS MEGADJA SZÍVED KÉRÉSEIT!

*A rozsnyói református gyülekezetéről és templomáról*



Fritz Rudolf

Rosenau (rózsákkal beültetett) néven említí Rozsnyó városát Bél Mátyás a Gömör vármegye leírása c. művében. A település I. (Nagy) Lajos idejében vált királyi bányavárossá, Zsigmond király oklevelében már kiváltságos bányaváros néven szerepel. Bár az esztergomi érsekség tulajdona volt, és a „szabadalmas püspöki bányaváros” címet is viselte, lassú volt az ipari fejlődés. A reformáció itt is terjedt, és 1542-ben a lakoságnak több mint a fele – mintegy 2 522 fő – már az ágostai evangélikus vallást követte. Az ellenreformáció idején (1656-ban) a jezsuita rend és Lippay György érsek mindenáron szerette volna fenntartani a katolicizmust, de ennek ellenére egy 1661-es irat tanúsága szerint Rozsnyón az ágostai hitvallásúak mellett már helvét hitvallásúak is éltek. A városban zajló ádáz vallási küzdelmet még tetézte a Mária Terézia által 1776-ban alapított rozsnyói püspökség. Némi enyhülést II. József türelmi rendeletének érvénybe lépése hozott. Az evangélikusok még ebben az évben – 1783-ban – kérték a berzétei lelkészi hivatal Rozsnyóra való helyezését. A reformátusok csak 1786-ban kérték, hogy leányegyházközségként csatlakozhassanak a berzétei anyaegyházhoz. Az első, igazi kálvini irányt képviselő gyü-

lekezet 1854-ben kezdte meg működését. Ettől kezdve az addigi ágostai evangélikus vallásúak helyett evangélikus reformátusoknak nevezték magukat. A 130 lélekszámú református gyülekezet első presbitériumának fő célkitűzése a vasárnaponkénti istentisztelet tartása volt. Először 1855. december 2-án, Molnár Mihály kovácmester házában jöttek össze. A berzétei tiszteletes tartotta az alkalmakat 1856-ig, amikor megérkezett a rozsnyói kálvinisták saját káplánja. Feladata a naponkénti istentisztelet tartása, hitoktatás és az elemi iskola vezetése volt. 1862-ben teljesült a rozsnyói hívek régi vágya, hogy belügyeiket a berzétei gyülekezetől függetlenül intézhessék, de a két gyülekezet közti függő viszony még évtizedekig fennmaradt. A rozsnyóiak rendezve anyagi helyzetüket, a 19. század utolsó éveiben telket vásároltak leendő templomuk részére. 1902-ben Réz László lelkipásztor és az új presbitérium megválasztása után a legfőbb cél Isten hátlékának felépítése volt. A gyűjtésbe különböző felekezetek hívei is bekapcsolódtak, így pl. a római katolikus Andrássy Dénes gróf és neje 3000 koronát adományozott, és külföldről is érkezett anyagi támogatás. Miután a kívánt összeg a gyülekezet rendelkezésére állt, a megfelelő terv, majd a kivitelező kiválasztása következett. 1904. január 25-én Szilvássy Nándor rozsnyói építésszel aláírták a szerződést: miszerint 1905. július végéig a budapesti Weninger Ferenc tervei alapján megépíti és átadja templomot. Amíg a falak épültek, a leendő berendezés is szépen gyarapodott. A harangról Nagy Antal lelkipásztor özvegye

gondoskodott. Az orgona Andrássy Dénes gróf jóvoltából épült meg. A szószék és az úrasztala, az úrvacsorai kehely, a borskanana, a keresztelő edény és kehely is a hívek ajándéka.

A templom a 20. század elejére jellemző, szecesszióba átmenő, neogótikával kevert stílusban épült. Az épület hosszúkas, párhuzamosan egymás mellett haladó fő- és egy kicsit rövidebb mellékhajóból áll. A főhajó nyugati végén helyezkedik el a szószék, melynek feljárata egy kisebb teremből nyílik. A templom három karzata közül az egyik a főhajóba, a szószékkal szemben, a másik a mellékhajóba, a harmadik pedig a szószék fölé épült. Ez utóbbi az orgonának ad helyet. A templom két tornya közül a díszesebb, magasabb az északkeleti oldalon, a kisebb az északnyugati oldalon látható. Az egyedi stílusú épület külsejét préselt téglák díszítik. Ehhez hasonló csak Kanadában látható.

A századok során az eredeti német ajkú lakosság mellett magyar és szlovák bányászok, iparosok is letelepedtek itt. Levéltári adatok szerint a város elmagyarosodása az ipar fejlődésével kezdődött. A két világháború borzalmainak és az azt követő nehézségeket a hívek Urukba és Királyukba biza-kodva vészelték át. Az 1989-es bársonyos forradalom után a gyülekezet mindenkor-i lelkipásztorainak köszönhetően élénk gyülekezeti élet bontakozott ki.

E sorok írása idején saját pásztor után vágyik a „rózsákkal beültetett” város református közössége. Kérésüket mihamarabb hallgassa meg a Mindenség Ura!

**Fritz Beke Éva**



Fritz Rudolf

## ELŐRE! INDULJ!

*A barsi zászlóalj rövid története*

**Március 15-én a magyar szabadságharcra emlékeztünk. Az ütközetekről és a hősekről számtalan tanulmány jelent meg az évtizedek során. Tavaly márciusban a két barsi hőst, Szentkúti Kiss Károlyt és Kovács Sebestyén Józsefet mutattuk be. Most Bátor Schulcz Bódog ezredes naplója alapján az általa alapított 17. (ún. barsi) zászlóalj történetét foglaljuk össze.**

Schulcz Bódog 1804-ben született a Bars megyei Körmöcbányán. Filozófiai és jogi tanulmányai befejezése után, 1824 januárjában katonai pályára lépett. Először Bakonyi nevét viselő beszercebányai ezredbe osztották be, később Komáromban, Milánóban és Bergamóban szolgált. Katonai pályája szépen ívelt felfelé. Majd 1847-ben, olaszországi állomásozása idején a ki nem kezelt fülbetegsége miatt fölmentették a további katonai szolgálat alól.

1848 tavaszán főhadnagyi rangban – Innsbruckon, Salzburgon, Bécsen át – Magyarországra érkezett, és öccse támogatásával Drezdában kezelte fülbetegségét. Hallása rohamosan javult, ám a hazája szólította. A honvédségbe lépésekor Mészáros Lázár hadügyminiszter azonnal századossá léptette elő, 1848. október 1-én Komáromba küldte, megbízva őt a 17. zászlóalj megalapításával. E feladatnak Schulcz eleget tett, és október 13-án meg is kezdte a honvédek kiképzését. A hadügyminisztérium legnagyobb meglepedésére november végére az újoncok harcra készen álltak. A zászlóalj december közepén hajóval Pestre, innét pedig fogatokkal Miskolcra érkezett, és csatlakozott a hadügyminiszter által vezetett északi hadtesthez. 1848. december 28-án a szikszói csatában Schulcz újoncai órákon át tartották állásukat, azután a parancs szerint lassacskán, fokozatosan hátráltak. Másnap megtudták, hogy az osztrák csapatok Kassáig húzódtak vissza. Az északi hadtest 1849. január 1-én felvonult a város alá, és három nap múlva támadást indított. A 17. zászlóalj dobpergés kíséretében bátran nyomult előre Schlick csapatai ellen, és késő délutánig harcolt a mínusz húsz fokos hidegben. A csatateret Szel János százados és társai hagyták el legutoljára, majd a szinai főhadiszállásra igyekeztek jelentéstételre. Az ekkor már őrnagyi rangot viselő Schulcz és zászlóalja külön dicséretben részesült.

A barsiaknál szolgált a szódói református lelkész fia, Szobi József is, aki a szabadságharc kitörésekor mérnökhallgató korában csatlakozott a honvédséghez. Hivatalos feljegyzések szerint Schulcz Bódog őrnagy, a 17. zászlóalj parancsnoka, 1849. január 18-án Szobi József őrmestert a szikszói és kassai ütközetekben tanúsított bátorságáért hadnagyi rangra terjesztette fel.

Az 1849. január 20-án Bodrogkeresztúrra érkezve Schulcz őrnagy a település református lelkészénél kapott szállást. A két nappal később vívott véres csata a szabadságharc egyik fordulópontja volt. Az előző ütközetekben kitartóan harcoló, ám mindig visszavonuló újoncok ekkor bátorságra kaptak. Az itt tanúsított



bátorságáért Schulcz Bódogot a sereg a Bátor melléknévvel tisztelte meg. Később számos csatát nyertek meg.

1849. február 8-án Kápolnánál, március 1-én Mezőkövesdnél, 6-án Szolnoknál, április 4-én Tápióbicskénél, 6-án Isaszegnél, 11-én Vácnál harcolt. Bátor Schulcz április 19-én Nagysallón a csatába indulás előtt a következőképpen buzdította a sereget: „Ti ifjú, hős harcosai Barsmegyének! Itt, szülőföldünk szívében, ezer lépésre tőlünk áll az ellenség Nagy-Sallón. Ti, kiknek hős tetteit a távol folyó Bodrog, Tisza s Duna partjain hirdetik, ahöz hasonlót hazátok bölcsőjében is tanúsítatok. Én meg vagyok arról győződve, hogy a mai győzelem babérját senki tőletek el nem ragadja, s egy lelkes szuronyroham pár perc alatt birtokunkba ejtendi Nagy-Sallót. Éljen a 17-ik zászlóalj! Előre, indulj!”

Április 23-án Komáromnál harcoltak Nagysalló hősei, majd Buda alá indultak, hogy részt vegyenek a vár ostromában, melyre május 21-én került sor. Bátor Schulcz naplója szerint „e ponton történt, hol a honvédek leghősebike Szobi József főhadnagy mellének baloldalán egy fegyvergolyó által találva, Bátor oldalánál összerogyott; hü bajtársai rögtön felvették őt s a legközelebbi házhoz vitték; a jeles Garay János törzsorvos is hamar ott termett, azonban sikertelen volt minden orvosi segély...” Földi maradványait a budai honvédtemetőbe helyezték el, ám a csata hevében is a kezében szorongatott magyar zászlót 1940-ben még szülőhelyén, a szódói parókian őrizték. Emlékét egy márványobeliszk őrzi a szódói református templom kertjében. A hagyomány úgy tartja, hogy az emlékkő alá elhelyezték véres mellényét és csákóját is.

A 17. zászlóalj Budavár ostroma után, májusban és júniusban a vágmelléki hadmozdulatokban, július 11-én a komáromi, augusztus 3-án a herkályi nagy csatában is részt vett. Erdemei ellenére Bátor Schulcz mindvégig ezredesi rangban szolgált, tábornoki kinevezése elmaradt.

A szabadságharc leverése után Bátor személyének, a komáromi szerződés pontjai szerint sértetlennek kellett volna maradnia. Mégis három ízben tartóztatták le. Minden alkalommal hónapokon át kínozták, végül is szabadon bocsátották: „azonban a boszújokot, a mikor s miként csak szerét teheték, kitöltötték rajta.” Eközben öccse, a garamkövesdi plébános adott neki otthont egészen 1885. március 8-án bekövetkezett haláláig.

**FBÉ**

## NEM GYŐZÖK MINDEZEKÉRT HÁLÁT ADNI AZ ÚRNAK!

**Özv. Újpál Árpádné sz. Lenkey Lenke lelkészgyermek és lelkészfeleség, az idén tölti be 90. életévét. Mély kapcsolatot ápol a Rozsnyói Református Egyházközséggel, hiszen édesapja családját fűzte szoros kötelék a város reformátusságához. Nagyapja, Lenkey Ferenc a megalakult rozsnyói református gyülekezet templomépítő presbitériumának volt a tagja. Édesapja, Lenkey Barnabás pedig Réz László indíttatására indult el a lelképásztori szolgálat irányába. Lenke néni anyai ága is híres felmenőkkel büszkélkedhet, hiszen anyai dédapja Lükő Béla tornagörgői lelkész volt, és fiútestvéreivel együtt részt vett a 1848/49-es magyar szabadságharcban. Lenke nénivel a családi fényképalbum mellett beszélgettem.**

### A gyermek- és ifjúsági évek Jabloncán

**Édesapja Jabloncán volt református lelképásztor.**

– Szülőfalum, Jablonca lakossága 80–85 százalékban református volt, pár család volt csak katolikus. Felekezetközi viszályok nem voltak, de egyes házasságok sem nagyon. A katolikusok rendszerint más faluból hoztak asszonyt, a lányok pedig más faluba mentek férjhez. Volt egy érdekes eset. Az egyik református fiatalember 1929 táján – akkor már édesapám volt ott a lelkész – elvett egy katolikus lányt, és Jabloncán, a tiszta református faluban ő adott reverzálist. Akkor ennek igen nagy volt a visszhangja. A házasságból két fiú született, akik így természetesen katolikusok lettek, de mire konfirmanduskorba kerültek, az édesanyjuk áttért reformátusnak – a gyermekek vették rá. Emlékszem, hogy Kati néni járt is templomba.

**Lenke néni az elemi iskoláját Jabloncán, a gimnáziumi éveit, úgymint édesanyja, Miskolcon, a Tóth Pál Református Nőnevelő Intézetben végezte.**

– A szüleim sokáig azon tanakodtak, hogy hová írassanak iskolába. Alternatívaként előjött a Késmárki Protestáns Liceum. Két kislány érkezett Szepesbéláról, akik a német nyelvet gyakorolták velem. Édesanyámnak az volt a vágya, hogy a lánya odamenjen, ahová ő is járt. Korábban erről szó sem lehetett, amikor viszont '38-ban megtörtént a csoda (A Felvidék visszacsatolása Magyarországhoz – szerk. megj.), egyértelmű volt, hogy a gyerek sehová máshová nem mehet, csakis Miskolcra, a Tóth Pálba. Így 1940-ben felkerültem oda, be az internátusba. Aki látta az Abigélt, tudja, milyen volt a Tóth Pál Református Nőnevelő Intézet. Természetesen nem annyira szigorúan ment a do-



log, mint ott, de azért hasonló körülmények között voltunk mi is Miskolcon.

**A 2. világháború borzalmaival a gimnázium éveit alatt találkozott Lenke néni. Jabloncán sokáig állt a front. A csehszlovák hatalomátvétel után a faluból négy embert letartóztattak: a községi bírót, az édesapját, a kántortanítót, aki a bécsi döntés idején földhöz csapta Eduard Beneš szobrát, a negyedik embert pedig azért, mert rátaposott a Beneš-szoborra. Szepsibe hurcolták őket munkatáborba. Itt az ismerősök és rokonok látták el a foglyokat élelemmel. Az akkor 15 éves Lenke néni is hordta édesapjának az élelmiszert Szepsibe.**

– A Jabloncán állomásozó helyőrség egyik szlovák katonája kölcsön szokta kérni a biciklinket, de egy alkalommal nem hozta vissza. Szepsibe viszont megadott időre kellett vinnem az élelmiszert. Mikor elmentem a kerékpárért, láttam, hogy nincs meg az egyik kereke. Hiába kértem, csak durva hangú választ kaptam a szakaszvezetőtől. A szomszédba futot-

tam egy harapófogóért, és elkezdtem egy másik bicikli kerekét lecsavarni, amit a szakaszvezető kiabálással és dulakodásban fulladt pofonokkal próbált megakadályozni. Azt kiabálta szlovák nyelven a társainak: „Adjatok egy puskát!” Majd elfogtak, és bezártak az asztalosműhelybe, ahol egészen reggelig fogva tartottak. Az egyik katona elment a parancsnokhoz Szádalmásra, és elmondta neki azt, amit ő is látott. A parancsnok azzal az utasítással küldte vissza Jabloncára, hogy a gyereket azonnal szabadon kell engedni.

**1948-ban került haza Jabloncára az érettségi után. Addigra megtörtént a kommunista hatalomátvétel, a falu nagyobb része pedig reszlovakizált. Lenke néni bekapcsolódott a gyülekezeti életbe, a délutáni istentisztelet után bibliórát tartott hajdon lányoknak.**





### Lesznek ketten egy testté

A háztűznéző és a székelyi gondnok jóváhagyása után, miszerint: „Tiszteletes úr, el lehet venni azt a lányt!”, férjhez ment Újpál Árpád székelyi lelkészhez.

– 1950. október 27-én házasodtunk össze. Kevesen voltak az esküvőn, csak a szűk család és egy barátnőm, Mészáros Lenke. Orémus Endre bácsi esketett bennünket. Közösen választottuk, de ha nincs a határzár, akkor nagy baj lett volna, tudniillik én ragaszkodtam volna az egykori vallásánáromhoz, Papp Istvánhoz, Árpád viszont Darányi Lajoshoz, a volt teológiai tanárához. Így viszont még a magyarországi rokonok sem tudtak eljönni az esküvőnkre, nemhogy egy onnan beszolgáló lelkész. Úgyhogy vita nem volt, a családi lelkészünk, Endre bácsi adott össze minket. Székely más volt, mint Jablonca. Itt már voltak szlovák családok is – frissen betelepített meg már ott lakók is –, de még mindig magyar falunak számított. Reformátusokon kívül éltek itt katolikusok, sőt evangélikusok is. Székely volt az anyaggyülekezet, azután Alsófalva, Felsőfalva, Visnyó és Rás – öt gyülekezet tartozott a férjemhez, aki vasárnaponként főleg gyalog szolgálta be őket, bár bizonyos autóbusz-közlekedés már létezett.

**Székely után Rozsnyóra került a lelkészházaspár.**

– Érkezésünk fájó pontja volt, hogy nagyon megosztott volt a gyülekezet. Sokan úgy fogták fel, hogy az előző lelkésznek, Vízváry Lászlónak azért kellett elmenni a gyülekezetből, mert Újpál Árpád idejött. A kezdeti nehézségektől eltekintve a rozsnyói évek nagyon nyugodtak voltak. A templomlátogatás példaértékű volt, azonban ez fokozatosan romlott, amikor megnyirbálták a hitoktatást. A férjem minden vasárnap a dél-előtti istentisztelet után a templomban gyermek-istentiszteletet tartott. Ez 1958 tavaszán szemet szűrt az akkori rozsnyói titkosrendőrség főnökének, aki a férjem kihallgatását vezette. A vád: »tiltott valóságoktatást folytat a gyülekezetben«. Ez azonban ürügy volt az együttműködési szerződés aláírásához.

### A kommunista diktatúra nyomást gyakorol...

A kihallgatás, a nyomásgyakorlás megtörte Újpál Árpádot, aki aláírta az együttműködési szerződést. Lenke néni megdöbbenett, hogy a férje nem



tudott erőteljesebben ellenállni a megfélemlítésnek. A férje pedig idegössze-roppanást kapott az esemény után. **Végül idézés érkezett a rendőrségtől.**

– Nagyon féltettem a férjemet, egyedül nem engedhettem el, de meg kellett őriznem a látszatot, hogy én nem tudok semmiről. Támadt egy ötletem. Elhatároztam, hogy a kisebbik fiunk, Zoltán fogja elkísérni, aki akkor négyéves volt. Olyan korban volt, hogy még egyedül nem küldhették haza, és így tudtam, hogy a férjem haza fog jönni. Meg is mondtam neki: »Zoltán fog védelmezni!« Így is lett. A titkosrendőrség megvádolta, hogy mindent elmondott a feleségének. Fejéhez vágta, hogy mit képzelsz magáról, az együttműködési nyilatkozatot nem lehet visszavonni – amiről előzőleg értesítette őket – még akkor sem, ha lelkiismeretével összeegyeztethetetlen. Végül megfenyegették, hogy ezzel az ügy nincs lezárva. Kezet nem emeltek rá, hiszen ott volt a kiskorú gyermeke.

**Végül rendeződött az ügy, Újpál Árpád Berzétére került lelkésznek.**

– Amikor Berzétére költöztünk, egy régi vágyam teljesült: megint falusi papné lettem. Nem voltak nehézségek: a gyülekezeti szolgálat adott volt, sok egyebet pedig akkor már nem lehetett tenni – nemcsak Berzétén, hanem sehol sem. Az istentiszteleteken, konfirmációoktatáson és vallásoktatáson kívül a családlátogatásokban merült ki a szolgálat. Berzété, Kőrös, Rudna, – ez a három gyülekezet tartozott a férjem szolgálati területéhez.

### Az elesettek, betegek ápolása

Már feleségként és kétgyermekes anyaként választott hivatást, egészségügyi nővér lett a rozsnyói kórházban, ahol 20 évet dolgozott.

– Amikor a gyerekek már nagyobbak voltak, arra gondoltunk, jó lenne nekem is munkába állnom. A sógornőm egészségügyi nővér volt, a sebészetben dolgozott, és ő kérdezte, nem lenne-e nekem is kedvem ehhez. Alapjában véve szép emlékek fűződnek a rozsnyói kórházhoz. Nem is éreztem sokszor munkának, mert a betegekkel való kapcsolat attól sokkal több. Hiába volt nehéz egyszerre a munkahely, a háztartás és a tanulás, nagyon sok pozitívumát éreztem annak, hogy nem gyereként kerültem oda. Akkor már túl voltam két szülésen és egy visszéroperáción. Tudtam, hogy érez az a beteg, aki kiszolgáltatottan fekszik a kórházban, együtt tudtam érezni velük. A fiatalabb lányok számára mindez idegen volt, sokszor türelmetlenek is voltak, mert el sem tudták képzelni, hogy mit érez a beteg.

Élete egyik legszebb Istentől nyert áldása az volt, amikor nagymama lett. Élete mottója a 394. dicséret 5. verse: „Bár hordozzad zsarnok láncát, / Értjen kínos rabhalál, / Ha hitedet el nem játszád, / Utad égbe nyitva áll. / Örvendj mindig és vígadj, / Emlékezz, ki népe vagy! / Sion, nincs több Isten egy-nél, / Benne hát ne kételkedjél!”

Buza Zsolt

## A SZÜLŐ A GYERMEK BIBLIÁJA

Nem könnyű szülőnek lenni, jó szülőnek lenni viszont még nehezebb. Robert Epstein amerikai pszichológus azt kutatta, hogyan lehet valakiből jó szülő, mi kell ahhoz, hogy gyermekeik boldogok legyenek.

Sok szülő szinte mindent hajlandó lenne megadni a gyermekének, hogy boldog, sikeres élete legyen. Igyekszik a legjobb iskolát kiválasztani a számára, ahol többet tanulhat, mint egy átlagos intézményben. Anyagiilag igyekszik bebiztosítani, hogy ne szenvedjen semmiben hiányt, meglegyen mindene, ami után csak vágyik. Mobil, számítógép és hasonló technikai szerkesztyűk mind megtalálhatóak a gyerekeknél, s az is kezd már mindennapivá válni, hogy ha eléri a felnőttkort, saját autóval jár iskolába, hogy ne kelljen tolakodnia a tömeg-

azt, hogy a széltől is óvni kell őket, hanem inkább önállóságra és függetlenségre kell nevelni. A gyermek szempontjából a második legfontosabb dolog a stresszkezelés. Vagyis: a második legjobb dolog, amit egy szülő tehet, az a stresszes szituációk hatékony megoldása. A gyerek érzi azt, ha a szülőnek gondja, problémája van. Még ha igyekszik is palástolni, megpróbál jó kedvet színlelni, a gyerek tudni fogja, hogy a szülő most csak színleli a jókedvet. Bár már rengeteg kutatás igazolta, hogy a túlzott stressz negatívan befolyásolja az egészségi állapotunkat, de az viszont már korántsem volt ennyire egyértelmű, hogy a szülők stresszkezelési képessége komoly befolyást gyakorol a gyerekekkel fenn-tartott kapcsolat minőségére és utódainak

Ebből adódik, hogy mivel a legkisebbeknek szinte kizárólag a szülők jelentik a társas kapcsolatokat, értelemszerűen az ő viselkedésüket fogják lemásolni. Mindezek alapján érthető, hogy a gyerekeknél a szülők felelőssége különösen nagy a stresszkezelés és a párkapcsolat terén. A szülőktől ellesett minta alapjaiban határozza meg, hogy a gyermekek a későbbiekben hogyan tudják majd kezelni a konfliktusaikat. És még egy fontos megfigyelés: a szülei által modellként nyújtott párkapcsolat beleszól majd a későbbiekben a gyermekek felnőtt párkapcsolati működésébe is. A szülők sokat tehetnek gyermekük egészséges fejlődéséért azáltal, ha konfliktusaikat a családban és azon kívül is nyíltan felvállalják. A gyermek megérzi a feszültséget, a problémák ki nem mondása emiatt nem segíti a konfliktushelyzet rendezését. Ehelyett azonban, ha szülők a problémás szituációkból rövid időn belül hatékony megoldással és megküzdési stratégiával tudnak kijönni, gyermeküknek már az óvodai stresszhelyzetekre vonatkozóan is hatékony helyzetkezelési mintát tudnak szolgáltatni.

Nagyon fontos, hogy a párkapcsolatban a szülő hiteles legyen. A ki nem mondott konfliktusok, a zsörtölődés, a tartós civakodás a gyermek lelki terrorizálása vagy szétszakítása helyett a konfliktusok nyílt, akár a gyermek előtt történő vállalása és rendezése az előnyösebb. A saját érzések és élmények – legyenek akár indulatosak vagy negatívak – kimondása, megélése és gyermekről való leválasztása mindenképpen a kicsik egészséges lelki fejlődésének és későbbi boldogulásának irányába hatnak.

Az is nagyon fontos, hogy a szülő időnként önmagába tekintsen, górcső alá vonja saját viselkedését, kapcsolatát házastársával, gyermekeivel. Tudatosítania kell, mit csinál jól, s mi az, amin változtatnia kell. Köztudott dolog, hogy a legnehezebb önmagunknak parancsolni, saját „előírásainkat” betartani, önmagunkkal szemben következetesnek lenni. Ha időnként elgondolkodunk ezeken, talán könnyebb lesz megérteni a gyermekek viselkedését, reakcióit, mit miért tesznek.

Senkinek sem kell azonban elkeserednie, mert a szülői képességek fejleszthetőek, és a szeretet soha el nem múlik. (1Kor 13,8)

**Hadas Katalin**



közlekedési járműveken. Valóban ez hozza meg a gyerek számára a boldogságot? Ez a legfőbb igénye a gyerekeknek? Csak ezek után vágyakozik? Egyáltalán, jut-e ideje a szülőnek, hogy a sok munka közepette naponta elbeszélgessen csemetéjével, s megtudja, mi bántja, milyen problémái vannak, mi nyomja a lelkét?

Epstein professzor és munkatársai arra voltak kíváncsiak az Amerikai Egyesült Államokban, hogy mely szülői tulajdonságok és nevelési módszerek jelzik a legjobban előre, hogy egy adott családban boldogok lesznek-e a gyerekek? A kutatás során szerzett adatokból összeállították a legfontosabb képességek listáját, melynek tetején a szeretet és az odafigyelés áll. Nincs új a nap alatt, ezt már kutatások nélkül is bő kétezer éve tudhatnánk a Bibliából: a legjobb, amit a gyerekekkel tehetünk, hogy kimutatjuk az irántuk érzett szeretetünket. Ez azonban nem jelenti

boldogságára. Mindez azért is nagyon meglepő, mert nem egy konkrét nevelési tanácsról, hanem olyasmiről van szó, ami magukat a gyerekeket közvetlenül nem is érinti.

A harmadik helyen is olyan képesség szerepel, ami közvetlenül nem függ össze a gyerekekkel: mégpedig a szülők kapcsolata, melynek lényege, hogy a konfliktusait békés úton rendezzék. Nem maguk a nézeteltérések jelentik a gondot, hiszen ezek még a legjobb családban is előfordulnak, hanem az, hogy mindezt hogyan kezelik.

Különösen a kisebb gyerekek életében az elsődleges tanulási forma a mintakövetés. A picik gyakorlatilag a kezdetektől az őket körülvevő felnőttektől lesik el a viselkedés és a társas interakciók szabályait, működésmódját. Minél kisebb a gyerek, annál mélyebben vésődnek bele a látott és ezek alapján megtanult mechanizmusok.

## ISTENNEL A HAZÁÉRT

2019 decemberében a Komárom melletti Keszegfalván mutatta be a Boráros Imre Színház az Istennel a hazáért című, II. Rákóczi Ferenc életének néhány jelentős mozzanatát feldolgozó egyfelvonásos drámát. A szerző, a Madách-díjas Fülöp Antal, akinek Hűség című drámáját nívódíjjal jutalmazták Magyarországon.

Az Istennel a hazáért drámát Meleg Vilmos nagyváradi színházigazgató, színművész rendezte. A kisvárdai, határon túli fesztivál keretében a külhoni színházak lehetőséget kapnak a fellépésen kívül egymás megismerésére is. Az utóbbi évek során Meleg Vilmos a református egyház által alapított, Kis Boáz nevével fémjelzett népfőiskolai kollégium részeseként – a Balatonnál tartott továbbképzéseken – is szokott találkozni Boráros Imrével és társulata tagjaival. Így történt ez 2018 nyarán is. Ekkor került szóba az évek óta tervezett közös fellépés megvalósításának lehetősége, amikor Boráros Imre felhívta Meleg Vilmos figyelmét a Fülöp Antal által írt darabra, és egyúttal kikérte véleményét is.

A darab elnyerte Meleg tetszését, és megkezdődött a közös munka.

Az egyfelvonásos drámát négy képben jelenítik meg. A darab a fejedelem rodostói halála előtti napjával kezdődik. „Rendezői szempontból úgy oldottam meg – emlékezett vissza Meleg Vilmos –, hogy egy fehér falú vászontól kreált térben, egy puritán környezetben indítjuk a darabot. Megjelenik egy, a korabeli rodostói házról – majd minden további jelenetben az aktuális helyszínre utaló – vetített kép, illetve ebben a térben a képhez illő berendezés.”

Dráma négy képben...

Mikes Kelemen idézve indul az előadás, majd megelevenedik az első kép, mely Rákóczinak a börtönből való kiszabadítása utáni, lengyelországi vendéglátása idején – a Petréc Anna által alakított Sieniawska grófnő kastélyában – játszódik. Ebben az időszakban alakul ki a darab szerzője szerint a plátói szerelem a fejedelem és a grófnő között. A következő kép a fővezéri sátorban játszódik, gyűlik

Rákóczi serege, amikor Bercsényi jelenik meg a színen. A jelenet végén hoz egy levelet a grófnőtől... Az utolsó kép pedig a trencsényi csatának azt a pillanatát idézi föl, mikor Rákóczi alól kilövik a lovat, a fejedelem pedig a lóról leesve megsebesül. A trencsényi csatavesztés volt a szabadságharc fordulópontja. Ezután már csak a szatmári béke utáni pillanat következik, amikor a magára maradt fejedelem még próbál Lengyelországon keresztül kapcsolatot teremteni az orosz cárral. Ekkor jön Bercsényi, aki hívja őt, hogy tartson vele Törökországba. Itt következik Rákóczi imája, mely lezárja az egész előadást. Ugyanis az egész darab Rákóczi hittel teli életét dolgozza föl, tehát azt a forradalmár alkatú és gondolkodású magyar nemest, aki nem teszi meg soha azt a lépést, hogy Istent kihagyja az életéből és fontos döntéseiből.

Számos felvidéki településen szeretnék a darabot előadni, melyről egyelőre még folynak a tárgyalások.

FBÉ

## 100 IMA



Trianon kapcsán sokakban a szomorúság, az igazságtalanság, sőt, a harag és a düh érzése jelenik meg, hiszen száz évvel ezelőtt, a történelemben példátlan módon csonkították meg egy országot, és szabdaltak darabokra egy egész nemzetet. Ezen érzések még egy évszázad múltán is jogosak és indokoltak, azonban mégsem ezek indították a Zempléni Református Egyházmegye lelkipásztorait arra, hogy a centenáriumi

kapcsán imádságokat írjanak. A 100 ima címet viselő imakönyv száz könyörgést tartalmaz, melyeket az egyházmegye huszonhárom lelkipásztor fogalmazott meg. Nem panaszénekek ezek, nem is modernkori átokszóltárok, hanem inkább a jövőbe mutató könyörgések és hálaimák azért, hogy Isten a szétszakítottságban, megannyi ellenséges indulat ellenére is mindeddig megtartotta a magyarságot. A könyv előszavában Kendi Csaba esperes a következőképpen fogalmaz: „Különleges imakönyvet tart kezében a kedves olvasó. Olyan kiadványt, melynek létrejötté a szétszakítottságból ered, mégis azt érezhetjük, összekapcsol mindnyájunkat. Összeköti korunkat a megelőző időkkel, összeköti a készítőket az imádkozókkal, egybefog azokkal, akikért könyörgünk, és odaállít mindnyájunkat Mennyei Atyánk elé. Ő az, akiben biztonságunk, menedékünk, oltalmunk van.”

A kötet minden imáját egy-egy igevers vezet fel. A személyes könyörgésekben erőteljes hangsúlyt kap az Isten magasztalása, valamint a nemzetért és az egyházért való hálaadás és könyörgés. Az imatémák sorában többszörösen visszatér a megtéré-

sért, ébredésért való fohászkodás és a jövő Isten kezébe való helyezése, illetve annak elkérése. Az imádságok „felvidékiek”, elsősorban a felvidéki magyarság minden napjai, gondjai, küzdelmei vagy éppen örömforrásai húzódnak meg a sorok között. Külön könyörgések fogalmazódtak meg a Kárpát-medence egyéb területén élő egyházkerületekért, a szórványban élő magyarság között végzett szolgálatért, bizonyos esetekben az egész nemzetet és a teremtett világunkat érintő témákért is.

A 100 ima című kiadvánnyal száz napig tartó imádkozásra akarják buzdítani az olvasókat, s az eredeti szándék szerint ez a száz nap február 26-tól június 4-ig, azaz a trianoni döntéshozatal évfordulójáig tartana. Az imádságok ez időszakra eső egyházi ünnepeket is figyelembe véve kerültek megfogalmazásra. Ugyanakkor a kötet nem kötődik szorosan az időponthoz, és a száz napos fohászkodást az esztendő bármely szakában el lehet kezdeni, vagy egy-egy témát kiválasztva lehet imádkozni, hiszen a lényeg, hogy a hálaadás és kérés szava, az imádság hangja ne halkuljon.

Molnár István

## JÓL JÁRSZ, HA IDE JÁRSZ!

A komáromi Selye János Egyetem (SJE) konferencia-központjában 2020. február 14-én rendezték meg az egyetemi nyílt napot. Az aulában telt ház fogadta Juhász Györgyöt, az egyetem rektorát, aki nyitóbeszédében az érdeklődők köszöntése után röviden összefoglalta az egyetem által kínált tanulási lehetőségeket, és rámutatott az egyetem szlogenjének – Jól jársz, ha ide jársz! – értelmére. Eközben már a konferencia-központ emeleti folyosóján, a kihelyezett standoknál az egyetem három karának – Gazdaságtudományi és Informatikai Kar, Tanárképző Kar, Református Teológia Kar – képviselői készültek a tanulmányi programokról szóló tájékoztatókra. A folyosón az egyetemi diákélet egyes mozzanatait megörökítő fotók, az egyik tanteremben pedig az egyetem névadójának, Selye Jánosnak életét, kutatási eredményeit bemutató kiállítás is várta a látogatókat. A standokon kívül az egyes karok – az előzetesen meghirdetett program szerint – a kijelölt előadótermekben részletesen ismertették tanulmányi programjaikat.

Mi a Református Teológiai Kar bemutatkozó előadásán vettünk részt, melyet Somogyi Alfréd tartott. A teremben alig volt üres hely. A teológia az Istenről szóló tudomány, kezdte előadását a dékánhelyettes, majd bemutatta a reformáció nagy alakjait, akik a teológián kívül egyéb tudományos területeken is – gyümölcsnemesítés, költészet vagy akár politika – képviselték a református értékeket, ezzel felelősséget vállalva a társadalomért és a világért. Somogyi Alfréd emlékezve az egykori teológusképző intézményekre rátért a 2004-ben megalakult SJE Református Teológiai Karának, ill. tanulmányi

programjainak bemutatására. Az egyik a református teológusképzés, melyen a hallgató felkészül a lelkipásztori szolgálatra egy 10 szemeszteres, osztatlan mesterképzésen. A karon oktatott másik szak a missziológia, diakónia, szociális gondoskodás, mely osztatlan képzésű, két részből – hat + négy szemeszterből – tevődik össze. Az első fokozat bakalári, a második fokozat pedig magiszteri végzettséget ad. A képzés lényege, hogy a tanulók a szeretetszolgálat elsajátításán kívül megtanulják, hogyan lehet néhány perces társalgásból felmérni a beszélgetőpartner testi-lelki igényét. A hallgatók mindkét szakon napi tagozaton és individuális tanrend szerint is tanulhatnak.

A teológián működő doktori iskola végzősei PhD., illetve ThDr. tudományos fokozatot szerezhetnek. „Ami újdonságnak számít, a 2019-es év végétől rendelkezik a kar habilitációs joggal, vagyis docensi képzés is folyhat, illetve inaugurációs jogosítványt is kaptunk, mellyel a teológiai kar professzori kinevezést is kezdeményezhet. Ezzel a legnagyobb fölépítményű, teljes képzést tudjuk biztosítani, mely eddig nem volt, és az egyetem fennállásának 15. évében sikerült ezt megoldani. Ez azt jelenti, hogy a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának ugyanolyan képzési jogosultságai vannak – mondhatnám, ugyanolyan tekintélye van –, mint a Károlyi Egyetemnek Prágában vagy a Komenský Egyetemnek Pozsonyban. Ennél többet egyetem nem érhet el” – mutatott rá az új képzési lehetőségre a dékánhelyettes.

A teológiai karnak legközvetlenebb és legjobb kapcsolata a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházzal van, így ünnepek környékén a teológushallgatók

egyházunkba járnak legációba, ahol az igehirdetés szolgálatát végzik egy-egy gyülekezetben a helyi lelkész felügyelete mellett.

A teológiai karon lévő diákélet kapcsán a dékánhelyettes a különféle tudományos tevékenységek mellett felhívta a figyelmet a hallgatói önkormányzat tevékenységére. Az ún. kiszállások során a teológushallgatóknak lehetőségük van a gyülekezeti élettel való közelebbi kapcsolatok kiépítésére is. A SJE tanulmányi és szociális ösztöndíjat is biztosít. Ezenkívül a kar jó kapcsolatban áll magyar, német és angol nyelvű református teológiai akadémiákkal, ahol az Erasmus+ és a Makovecz-ösztöndíj keretében van tanulási lehetőség.

A felvételi tudnivalók a [www.ujs.sk](http://www.ujs.sk) oldalon találhatóak. Az elektronikus úton való jelentkezést 2020. március 31-ig kell beküldeni a missziológia, diakónia, szociális gondoskodás, illetve a teológia tanulmányi szakra. Az alap- és mesterképzésre a szóbeli felvételik 2020. július 6-án, 9.00-kor kezdődnek. A doktori képzésre való jelentkezési határidő 2020. június 30.

Az előadás után Lévai Attila, a kar dékánja megköszönte az érdeklődők jelenlétét, és felhívta a figyelmet a március 26-án, csütörtökön a teológián megrendezésre kerülő nyílt napra, melynek keretén belül az általános, a mostanihoz hasonló bemutatkozó előadásokon kívül az érdeklődők betekintést nyerhetnek egy-egy tanítási órába is. Majd e szavakkal zárta gondolatait: „Reméljük, hogy márciusban is találkozunk, szeptembertől pedig gyakrabban látjuk egymást. Én is csak azt tudom megismételni, amit a rektor úr mondott a nyitóbeszédében: Jól jársz, ha ide jársz!”

FBÉ



Fritz Beke Éva

## KRISZTUS-HÍVŐK EGYSÉGÉÉRT

Az idei ökumenikus imahét anyagát a máltai keresztyének készítették az ApCsel 28,2 – „... nem mindennapi emberséget tanúsítottak irántunk” – igeszakasz alapján, ahol a hajótörött Pál és útítársai elfogadták a bennszülöttek vendégszeretét. Rozsnyón 2020. január 21–23. között tartottunk két-nyelvű (magyar és szlovák), ökumenikus istentiszteleteket a három történelmi egyház templomaiban.

Január 21-én az evangélikus templomban az igehirdetés alapigéjének – ApCsel 27,2 – mondanivalójáról Jozef Markotán római katolikus plébános és Varga Zoltán református lelkipásztor elmélkedett. Ne-

künk is Krisztus a világosság minden viszontagság és sötétség ellenére. Kell, hogy mi is az ő szeretetét, világosságát tükrözzük.

Január 22-én a római katolikus templomban Varga Zoltán lelkész az ApCsel 27,22 kapcsán rámutatott, hogy lelki támaszra van szükségünk életünk viharai-ban. Jerguš Olejár evangélikus lelkipásztor az ApCsel 27,23–24 és Jón 1,9–12 verseiben olvasható történetek közti hasonlóságról és különbségekről beszélt, és tette fel a kérdéseket: Halljuk-e, mit akar Isten üzeni a ma emberének? Engedelmeskedünk-e akaratának? Tanúbizonyoságot teszünk-e róla az embereknek?

Január 23-án a református templomban fogadtuk a római katolikus és evangélikus testvéreket. Lubica Oljeárová evangélikus lelkész az ApCsel 27,33–36 verseinek üzenetét tolmácsolta, miszerint az Úr Jézusban megtalálunk mindent: pihenést, táplálékot, bűnbocsánatot, nyugalmat, békességet. Csapla János római katolikus esperes-plébános pedig az ApCsel 27,22 igeveres mondanivalóját, a bizakodást hangsúlyozta.

A szeretet hoz közel egymáshoz, mert az Isten szeretet! Övé a hála és dicsőség a keresztyénség egységéért!

**Mixtaj Johanna**

## ÖKUMENIKUS ISTENTISZTELET SZESZTÁN

Január 26-án a szesztai református templomban ökumenikus istentiszteletre került sor. Immár tizenötödik alkalommal római katolikusok, görögkatolikusok és reformátusok közös istentiszteleten hallgatták együtt Isten ígétjét, és imádkoztak a Krisztus-hívők egységéért. Parti Tibor helyi lelkipásztor köszöntőjében elmondta, nem mindennapi dolog az, hogy ebben az elidegenedett és elidegenítő világban együtt lehetünk. Noha hitünk gyakorlásában különbözünk, mégis testvérei vagyunk egymásnak, hiszen ugyanazt az

Urat szolgáljuk, ugyanabból a kegyelemből élünk és ugyanarról a Krisztusról neveztetünk.

Az igei szolgálatot Fedorka Zsolt római katolikus plébános végezte az ApCsel 28,1–10 alapján. Pál apostol viszontagságos hajóútja kapcsán rámutatott arra, hogy a mi életünk is különféle próbáknak van kitéve, de semmi sincs veszve, ha világosan látjuk magunk előtt a célt, a kikötőt, amely az örök élet Jézus Krisztusban. A hajótöröttek a máltaiak jószágában részesültek. Krisztus bennünket is arra biztat,

tegyünk minél több jót egymással, hiszen amit egynek tettünk, vele tettük, amit pedig nem tettünk meg, vele nem tettük meg. Vakles Attila görögkatolikus parókus imádságban vitte Isten elé emberi gyarlóságainkat, kérve az Urat, legyen irgalmas hozzánk. Az ünnepi alkalmat a szesztai asszonykórus énekszolgálata gazdagította.

Jó volt együtt lenni, beszélgetni, egymás lelkén könnyíteni, a testvériséget újból megtapasztalni. „Isten szívében megpihenve, forrjon szívünk egybe hát!”

**Parti Katalin**

## TEOLÓGUS CSENDES NAP

2020. február 15-én a Selye János Egyetem Református Teológiai Kar hallgatóinak lelki csendesnapot tartottunk előadásokkal, csoportmunkával, közös beszélgetéssel, melynek során a leendő segítő foglalkozásuk segítségéről, a lelkigondozók nehézségeiről beszélgettünk. Kovács Ábrahám professzor úr kezdő áhítatát követően egy „itt és most” nyitókörrrel vette kezdetét az alkalom, melyben ki-ki a személyes élete történéseinek fényében megfogalmazta, hogy milyen lelki állapotban van jelen. Tatár István lelkész, mentálhigiénés szakember a lelkipásztor lelkigondozói nehézségeiről tartott előadást C. G. Jung pszichodinamikus meglátásainak, megközelítésének tükrében, melyet egy vidám kis játék és csoportbeszélgetés követett az elhangzottak által megfogalmazódott kérdésekről. A találkozó délutáni részében Vámos Béla lelkipásztor, mentálhig-

iénés szakember előadását hallgatták meg a jelenlévők: A leendő segítő (teológusok, szociális és diakóniai munkások, lelkigondozók) segítése, a segítői szerep érzelmi és viselkedései jellemzői és elakadásai. Ezt követően a hallgatók a szakmai személyiség gondozásának és fejlődésének elősegítése érdekében kisebb csoportokban adtak választ a következő kérdésekre: Mi hozott erre a pályára? Mi tart téged (még) itt? Mi fáraszt el? Mi ad kedvet, lendületet, energiát? Mi a legnehezebb, illetve

mi a legkönnyebb a hivatásod gyakorlásában? A nagyobb csoportban való beszélgetés rávilágított a lelkigondozásaink során tapasztalt nehézségeinkre, a lelkigondozói attitűd szindrómáira, egyben felszínre hozott több személyes kihívást, küzdelmet is. A hallgatók együttes meglátása és visszajelzése szerint égető szükség van több, hasonló alkalomra. Köszönet Istennek a nap áldásaiért, valamint a jelenlévőknek a közös szellemi munkáért!

**Vámos Béla**



## CSAK EGY SZÓT SZÓLJ!

A Református Mentő Misszió 2020. február 15-én tartotta Madban ez évi második találkozóját. Hála az Úrnak, ez alkalommal is több helyről érkeztek az Úr munkáját megtapasztalt, hálás, az ígére szomjazó szívű testvérek.

Az Úr ígéje mellett lehettünk együtt, és így reménységet kaphattunk személyes problémáinkra. Azért is jó ezeken a találkozókon részt venni, mert mások biztonyságtételét is hallva megláthatjuk, bármilyen mélységben, lehetetlennek tűnő élethelyzetben legyünk, van segítség. Ezt erősítette meg az elhangzott igei üzenet is, amely Lukács evangéliuma 7,1–10 alapján hangzott el. Egy római százados állt elének, aki emberileg lehetetlen helyzetben lévő, már haldokló szolgáljaért kereste az Úr Jézust. Emberileg nem volt már remény, de a százados hallott Jézusról, és hittel üzent neki. Ez támpont mai keresők számára is.

Hittel induljunk az Úr felé. Ez azt jelenti: hiszem, ő ma is meg tudja tenni, ma is szabadító, ahogy a neve is mondja.

Azt is megtudtuk, érdemes Jézusról szólni, mert a hit hallásból van, és ha meghallja egy bajban lévő ember, elindulhat Isten felé. Reménységet talál a biztonyságtétel nyomán. Megértettük azt is, hogy mi is vihetjük így imádságban környezetünk tagjait, a függőségben élőket, a hitben megrekedteket.

A százados hitével jöjjünk, Uram, elég tőled egy szó, és leoldódnak a bilincseim, szabad leszek! A szabadítás azt jelenti, az Úr Jézus nem csupán elveszi azt, ami rossz, hanem egy teljesen új életformát kínál. A tartós változás ott áll be, ahol a szabadulást követően már Jézus szavának engedve élünk.

Az igei biztonyságtételt közös éneklés és beszélgetés követte. Mindenki elmond-

hatta azt, amit az igéből megértett, illetve feltehető kérdéseit. A közös rész után személyes beszélgetések által erősödöttünk hitünkben.

Hálásak vagyunk az Úrnak, hogy ismét találkozhattunk és hallhattuk az Úr ígését. Minden hónap harmadik szombatján, 14.00 órától tartjuk ezeket az alkalmainkat Madban.

A mentő misszió tavaszi konferenciája április 20–24. között kerül megrendezésre a madi missziós házban. Hétfőn, 17 órákor kezdődik az alkalom, és pénteken délben ér véget. Igetanulmányok, kis- és nagycsoportos beszélgetések, előadások és esti evangelizációk teszik ki a hét programját.

Minden szabadulásra, lelki épülésre, hitben való növekedésre vágyakozó testvérünket szeretettel várjuk.

**Sebők János**

## KERESZTYÉNKÉNT, MAGYARKÉNT A SZÜLŐFÖLDÖN

Az Esterházy János Zarándokközpont alsóbodoki kápolnájában 2020. február 12-én, első alkalommal került sor református istentiszteletre, amelyen Erdélyi Pál vágfarkasdi lelkipásztor hirdette az ígét. Igehirdetésében kitért gróf Esterházy János politikai küldetésének legfontosabb vetületére, hogy a felvidéki magyarság a legnehezebb történelmi helyzetben ne csak szülőföldjén maradjon, hanem ott keresztyénként és magyarként meg is maradjon! A Lk 23,34 alapján arról is beszélt, hogy a többségi nemzet gyűlölködő tagjai Jézus kereszten elhangzó imádsága szerint nem tudják, hogy mit cselekszenek, amikor kirekesztő, szeretetlen megnyilatkozásaiikkal újabb és újabb szegeket vernek Krisztus kezébe, aki éppen a kicsikkel, a szenvedőkkel és az ártatlanul üldözöttekkel vállal közösséget. Ugyanakkor kisebbségben élő magyar népünk közül sem tudják sokan azt, hogy mit cselekszenek, amikor elhagyják őseik hitét, nyelvét vagy földjét, és nem veszik komolyan a mártír hitvallók lelki örökségét: nem csak itt kell maradni, hanem magyarként meg is kell maradni! A kereszten érettünk szenvedő Krisztus azonban bocsánatért könyörög minden megtérő, szegény bűnös számára. Van még kegyelem, van még bocsánat! Ez olvasható le ma is a keresztről.

Az alkalmon áldással szolgált a vág-



Lanz Roland

farkasdi dalárda, valamint Csonthó Csaba, aki a felcsendülő református énekeket orgonán kísérte. Az istentiszteleten Erdélyi Flegel Tímea ógyalla-bagotai, valamint Csonthó Aranka negyedi lelkésznek is részt vettek, akik az eljuttatott meghívók alapján nemcsak gyülekezeteiket, hanem a Komáromi Református Egyházmegyéjét is képviselték. A többséget alkotó vágfarkasdi reformátusokon kívül voltak testvérek Negyedről és Ógyalláról is. Az alkalom színvonalas megszervezéséért nagy köszönettel tartozunk Lancz Roland történésznek, a Pannónia Polgári Társulás elnökének, aki gyümölcsöző kapcsolatot

ápol a Vágfarkasdi Református Egyházközséggel. A történész egyik fő célkitűzése az, hogy hasonló rendezvények által a protestáns felekezetek között is népszerűsítse gróf Esterházy János mártír magyar politikus szellemi hagyatékát, valamint a tiszteletére megépített kegyeleti helyet, az alsóbodoki zarándokközpontot, ahol a hányattatott életű politikus hamvai is pihennek.

A szertartást koszorúzás követte, majd filmvetítésre is sor került, végül pedig az alkalom szeretetvendégséggel fejeződött be.

**Erdélyi Pál**

## ISTEN ÁLDÁSA A GYERMEK

Az egyházmegye lelkigondozói bizottsága szervezte idén is, immár ötödször a Házasság hete rendezvénysorozathoz kapcsolódva azt az alkalmat, melynek meghívott vendéglőadója dr. Szarka Miklós, református lelkipásztor, pár- és családterapeuta volt. A felsőpéli református gyülekezet a kezdetektől ad otthont ennek a rendezvénynek. Kis közösségünk mindig örömmel látja vendégül az érdeklődőket, zömében az egyházmegye gyülekezeteiből érkezőket.

A falu kultúrházában gyülekezhetünk február 8-án, 15.00 órákor, hogy a vetítéssel kísért előadást meghallgassuk. Izgalmasnak ígérkezett a téma, mert a házasság egyik áldása, a gyermekáldás, gyermekvállalás, gyermeknevelés került a mostani alkalmunkon előtérbe. A meghívón is szereplő cím – Házasságunk: magunkban vagy egy gyermekkel..., két gyermekkel..., három gyermekkel? – sejtette, hogy életünket és közösségi létünket érintő és meghatározó kérdések, valamint válaszkeresések fogalmazódhatnak meg.

A mintegy negyven résztvevő érdeklődve hallgatta az előadást. Másfél óra után

egy kávészünettel, szeretetvendégséggel igyekeztünk az együttlét második, interaktív szakaszának kezdetére felfrissülni. A jelenlévők aktív részvételével sorjázta a konkrét kérdések, melyekre Szarka Miklós szakmai tapasztalatának gazdag tárházából merítve valós esetek, tanulságos példák segítségével igyekezett válaszolni. Igazán nehéz kérdések – magzati lét, életkezdés, döntési kényszerhelyzetek, bibliai és etikai alapvetések – kerültek elő. Ítélet, ítélkezés nélkül, emberséges megközelítéssel, magas szakmai igényességgel gazdagított bennünket az előadó. Kivételes lehetőség nyílt arra, hogy tapintatosan körüljárjuk a más körülmények között inkább került tabutémákat is. Igazán építő volt az alaposan felkészült, fiatalos jelenléttel és elkötelezettséggel köztünk szolgáló Szarka Miklóst hallgatni.

Koraestébe nyúlt a hallgatóság és az előadó közti párbeszéd. Úgy zárhattuk le az alkalmunkat, hogy már a jövő évi téma is kirajzolódott. Ha az Úr akarja és élünk, a 2021-es esztendőben is találkozunk az „elköteleződés ünnepén”.

**Tóth Zoltán**



Simon Marzinger

## MITŐL (KITŐL) FÜGG AZ ÉLETEM?

Mitől (Kitől) függ az életem? címmel rendezte meg az Ipolysági Református Egyházközség a soron következő Fialatok találkozóját 2020. február 22-én.

Az alkalom elején ipolysági fiatalokból álló keresztyén zenekar dicsőítésébe kapcsolódhattunk be, majd Števcát István őszinte bizonyágtételét hallhattuk arról, hogyan került fiatalon az alkoholizmus fogságába. Megosztotta a hallgatósággal azt a megtapasztalását, hogy Isten hogyan mentette meg és emelte fel őt. Hangsúlyozta a közösség elfogadásának és segítségének fontosságát a szükség idején, melyet ő is megtapasztalt.

A bizonyágtétel után Somogyi Emese

tartott egy rövid áhítatot, melyen három kérdésre kereste a választ: Hogyan lehetséges, hogy valaki függővé válik? Mitől, kitől függhetünk? Hol találhatunk szabadulást? Elmondta: az ember Isten imáadására van teremtve. Ha az ember elutasítja az Istent, ez a hely üresen marad, aminek a betöltésére irányuló próbálkozás hiábavaló, és az üresség érzése megmarad. Ez akkor múlik el, amikor az ember megismeri Istent, ami teljes változást hoz az egyén életébe.

Az áhítat után közös beszélgetésre került sor, ahol többen őszintén elmondták, mi tartotta őket fogva, s hogyan szabadultak megkötözöttségükből.

**IJ**

2020. február 22-én megszervezésre került az Emmaus Polgári Társulás szervezésében a gyermekek bibliaismereti versenye Jókán. Az 1. kategóriában az 1–5. osztályos gyerekek indulhattak 4–6 fős csapatokban. Számukra a tavalyi téma folytatásaként József életének 2. része volt megadva Mózes első könyve 42–45. részéből. A versenyre 17 csapat érkezett a pozsonyi (alístáli református iskola, Diósförgepatony, Dunaszerdahely 4 csapata, Nagymegyér, Jóka gyülekezetéből) és a komáromi egyházmegyéből (Bátorkeszi 2 csapata, Hetény 3 csapata, Madar, Negyed, Vágfarkasd 2 csapata).

A 2. kategóriába a 6–9. osztályosok csapatai jelentkezhettek, akik a nagypénteki és a húsvéti eseményeket kapták feladatul János evangéliuma alapján. A Pozsonyi Református Egyházmegyéből az Alistáli Református Egyházi Alapiskola, a csicsói Gáspár Sámuel Alapiskola, a csicsói gyülekezet, Dunaszerdahely két csapata, valamint Jóka két csapata indult a megmérettetésen. A szomszédos Komáromi Református Egyházmegyéből pedig Bátorkeszi egy, Negyed és Vágfarkasd két-két csapattal kapcsolódott be a versenybe. A templomban kezdődött az alkalom, ahol a helyi lelkipásztor áhítata után Andrassy Zsuzsanna, az Emmaus koordinátora ismertette a verseny szabályait. Mosolygós, vidám társaságot láttunk, amikor a verseny végeztével ebéddel kínáltak mindenkit a szervezők. A nap legizgalmasabb része, a verseny kiértékelése a templomban zajlott. Az 1. kategóriában Vágfarkasd, Diósförgepatony és Nagymegyér, a 2. kategóriában pedig az Alistáli Református Egyházi Alapiskola, Vágfarkasd és Dunaszerdahely csapata szerezte meg a dobogós helyezéseket.

Szeretném biztatni a gyülekezeteket, a lelkipásztorokat, hogy kapcsolódjanak be az egyházi szervezésű alkalmakba, versenyekbe! Éljenek a lehetőséggel, hiszen ez a verseny is egy kitűnő lehetősége annak, hogy a gyermekek szívébe plántáljuk Isten igéjét! Tanítsuk, neveljük a ránk bízott gyermekeket a nekik megfelelő módon. Igen, tudom, hogy ez sok többletmunkát jelent – de megéri! Tegyük róla, hogy hadd nőjön fel egy Bibliát jól ismerő, Istent szerető nemzedék, akikre majd építhetünk, akikre majd számíthatunk gyülekezeteinkben!

**Czinke Tímea**

## Gyűjtés az eperjesi gázrobbanás károsultjainak

Egyházunk 45 000 €-t gyűjtött össze az eperjesi gázrobbanás károsultjai részére. A Diakóniai Központ kapta a megbízást a gyűjtés lebonyolítására, mely 2020 januárjának végén zárult, az adomány átutalására pedig február 6-án került sor Eperjes város nyilvános számlájára.

Február 25-én Fazekas László püspök a Diakóniai Központ igazgatónjével, Demeter Ibos Henriettával együtt adta át Pavol Neupauernek, Eperjes polgármester-helyettesének a szimbolikus csekket. A találkozon elhangzottak a köszönet szavai és a károsultak részére a nyilvános számlára beérkezett összeg felhasználásával kapcsolatos információk. A robbanásban érintett családok, az első napokban kapott gyorssegélyen kívül, 150 000 €-os készpénztámogatásban részesültek a nyilvános számláról.

A SZRKE Diakóniai Központjának nevében köszönjük mindazoknak, akik bekapcsolódtak a gyűjtésbe. Kérjük, hogy imádságaikban továbbra is hordozzák a gyásszal és a bizonytalan jövőtől való félelemmel terhelt családokat.

## A Pátria rádió református műsorai

- Március 29-én, a 7.05-kor kezdődő Világosságban Szénási Szilárd esperes, martosi lelkipásztor a filadelfiai gyülekezetnek írt levélről szól a hallgatókhoz.
- Április 19-én, 7.05-kor a Világosság egyházi műsorban Édes Ákos deáki lelkipásztor a laodiceai gyülekezetnek írt levelet hozza közelebb a hallgatók számára..

A műsor szerkesztője Iski Ibolya. A Világosság egyházi műsor meghallgatható a Sola rádió honlapján: <http://www.refradio.eu/radio/sola/vilagosság>

Tisztelettel kérjük kedves olvasóinkat, hogy éljenek a törvény adta jogokkal, és használják ki a lehetőséget: adójuk két százalékával támogassák valamelyik, az alábbiakban megnevezett egyházi szervezetünket!

### Fiatal Reformátusok Szövetsége

#### Zväz mladých reformovaných – Fioresz

Cím: Hlavná 48/50, 07652 Őrös (Strážne), SK

Jogi forma: polgári társulás

IČO: 31 958 273

### TIMOTEUS n.o.

Cím: Jókaiho 34, 94501 Komárno, SK

Jogi forma: közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet

IČO: 37 970 836

### RE-MI-DIA n. o., Reformovaná misia a diakonia

Cím: A. Sládkoviča 6233/7, 07101 Michalovce, SK

Jogi forma: közhasznú szolgáltatást nyújtó nonprofit szervezet

IČO: 35 581 620

### Ústredie Diakonie Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku

#### A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Diakóniai Központja

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno, SK

Jogi forma: egyházi közhasznú szervezet

IČO: 42 045 606



## Pályázat

A tornaljai egyházközség pályázatot hirdet a Kolárova u. 693/3. szám alatti Református Óvoda igazgatói állásának betöltésére 2020. szeptember 1-jétől.

Pályázati feltételek: szakmai képzettség, min. 5 év pedagógiai gyakorlat, első atesztáció (317/2009 tk), a szlovák nyelv használata a hivatalos ügyintézésben, az oktatási törvények ismerete, erkölcsi feddhetetlenség, szervezői és kommunikációs készség, a funkció betöltésének személyiségi és erkölcsi feltételei a keresztyén tanítás és erkölcs alapján, református vallású, konfirmált egyháztagság, katechetikai képzettség vagy ennek folyamatban lévő megszerzése előnyt jelent.

Benyújtáshoz szükséges dokumentumok:

írásbeli jelentkezés a meghirdetett pályázatra, a végzettség és az első atesztációs vizsga okiratainak hitelesített másolata, igazolás a pedagógiai gyakorlatról, erkölcsi bizonyítvány (3 hónapnál nem régebbi), szakmai önéletrajz, az óvoda irányítására, fejlesztésére vonatkozó elképzelés (max. 1 oldal), a pályázó beleegyezése személyi adatainak felhasználásáról (18/2018 tk).

A pályázatot kérjük 2020. április 27-ig az alábbi címre eljuttatni: Szlovákiai Református Keresztyén Egyház Tornaljai Egyházközség, 982 01 Tornaľa, Šafáriková 1. A borítékra kérjük ráírni: „Pályázat-Óvoda” Ne nyissa fel! A pályázókat írásban értesítjük a pályázat elfogadásáról, a meghallgatás helyéről és időpontjáról.

## KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: Fritz Beke Éva

Nyelvi lektor: Édes Enikő

Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 6 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

E-mail: [ksz90kh@gmail.com](mailto:ksz90kh@gmail.com)

Telefon: 035/3212 106

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: Szarvas László

Nyomja: Valeur spol. s.r.o.

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09